

Årsberetning for Øvre Suså Vandløbslaug 2017

samt mål for 2018

Arbejdet i 2017

En overordnet status for året marts 2017 til marts 2018 er, at bestyrelsen har afholdt 9 møder samt deltaget i en række møder vedrørende vandrådsarbejdet. Derudover har vi deltaget i Næstveds kommunes planlægning af Life Projektet, møder for at etablere et Oplandsråd for Susåens opland, samt deltaget i Åsyn og relevante indbudte møder. Vandrådsarbejdet har i 2017 været en belastning for såvel kommuner som bestyrelsen, og bevirket at presserende arbejder desværre ikke har fået den ønskede fokus i 2017. Med Vandrådsarbejdets afslutning 31/12/2017, er arbejdet med kontrol opmålinger, regulativer og genopretning af strækninger m.m., genoptaget efter nytår.

Klimaet 2017

Klimaet 2017 var solfattigt og meget vådere. Vejret udviklede sig ellers optimalt fra marts efter en relativ tør vinter, hvor der generelt ikke var druknede planter og huller i markernes afgrøder. Vandbalancen (dvs. fordampning minus nedbør i mm) var $1/5 = \text{nul}$, dvs. jorden var afdrænet med fuld vandkapacitet til planterne, $1/7$ var der forbrugt 100 mm, og $20/8$ var vandunderskuddet i jorden på minus 150 mm. Efter høst ophører planternes vandforbrug og jordens vandindhold genskabes gradvis i efteråret, og er ca. 1. dec. igen fuldt vandmættet, **al nedbør derefter frem til april skal afledes, hvis oversvømmelser skal undgås.**

I perioden $1/5$ til $20/8$ faldt i alt 300 mm som er fordampet via planter eller til luften. Samtidig brugte planterne 150 mm jordvand via rodoptagelse fra $1/5$ til $20/8$ dvs. i alt et samlet forbrug på ca. 450 mm i vækstsæsonen.

Efter høst i 2017 faldt så meget nedbør, så jorden havde genvundet fuldt vandindhold allerede først i oktober, og den efterfølgende nedbør frem til $1/3$ 2018 på ca. 300 mm er årsagen til årets oversvømmelser.

Det er denne overskudsbør vi bør afdræne om efterår og vinter når der er mulighed. Det vand vi kan få ud af oplandet i vinterhalvåret, skåner planternes rødder, og giver mulighed for tidligere såning forår. det er muligt i Susåen, via sluserne ved Holløse og Maglemølle. Monsternedbøren giver problemer i sommerhalvåret, når nedbøren fra de ca. 10% af arealet der er veje, befæstede arealer eller tagflader, ledes direkte enten til vandløb eller forsinkelsesbassiner. Dimensioneringen af bassiner og planer for styring af vandafledningen fra bassinerne, bliver stadig vigtigere med den tiltagende klimaforandring.

Temperaturen 2017 var i gennemsnit 8,9 C, hvilket er lig gennemsnits temperaturen i referenceperioden 2006 – 2015, medens der var 12% færre soltimer end referenceperioden. **GEUS har beregnet at den forventede stigning i vandafledningsbehovet for vores geografiske område fra 2014 og til 2050, betyder at der skal afledes 1,4 gange mere vand for at undgå oversvømmelser,** hvilket svarer til den forøgelse forsyningsselskaberne bruger ved om projektering af ældre kloakker, for at sikre fremtidens vandafledningskapacitet.

Vandrådsarbejdet

I forbindelse med vandrådsplanerne for 2015-2021 indgik ca. 19.000 km vandløb, som vandrådene skulle vurdere efter en række "objektive kriterier" nedfældet i en 90 siders vejledninger, som kommuner og vandrådene skulle følge. Næstved kommune blev udpeget til sekretariats kommune for Smålandsfarvandet, hvori vi i bestyrelsen deltog. Ligeledes var bestyrelsen repræsenteret i de kommunale "under vandråd", hvis opgave var, med størst muligt lokalkendskab, at udpege vandløb, der ikke burde indgå i vandområdeplanerne for 2016-2021.

Vandrådsarbejdet er i pressen behandlet indgående og kritiseret, i forhold til såvel "de opstillede Objektive kriterier" samt al for lidt tid til arbejdets gennemførelse. Opgaven var tredelt **1)** udtagning af vandløb under 10 km² på grund af Virkelighedstjek af 5 kriterier. **2)** Udpegning af kunstige eller stærkt modificerede vandløb, og **3)** eventuelle ændringer til de tidligere vedtagende planer under vandområdeplan 1, dvs. planer, det har vist sig ikke bør gennemføres på grund økonomi eller ændret situation.

Den endelige indstilling vedtaget af undervandsrådet for Næstved, blev ikke fulgt af Næstved Teknisk Udvalg, på grund af et eftersendt skriv fra en række "naturforkæmpere". Denne politiske beslutning, er yderst beklagelig for et eventuelt fremtidigt vandrådsarbejde. Et fremtidigt vandrådsarbejde kræver at alle interessenter kan samles om holistiske løsninger der vægter og inddrager såvel natur-, erhvervs- og kultur/turistinteresser i løsningerne, **til gavn for oplandets bedste.**

Vandrådsarbejdet handlede i bund og grund, kun om hvorvidt et vandløb skal leve op til "**God økologisk Tilstand**" eller om vandløbet må møjes med "**Moderat Økologisk Tilstand**", som er gældende for kunstige og stærkt modificerede vandløb. Moderat Økologisk Vandløb, betyder ikke et livløst vandløb, men blot et vandløb hvor ikke alle krav til indhold/mængden af **planter, insekter og fisk** er opfyldt. Vandrådsarbejdets store mangler var, en samtidig realistisk økonomisk vurdering af **hvad det vil koste for kommunerne** at bringe alle vandløbene der indgår i vandområdeplanerne op i "**God Økologisk Tilstand**".

Bestyrelsen har fremsendt direkte til ministeriet inden 31/12, en række begrundede mindretalsindstillinger om vandløb der ikke bør medtages i vandområdeplan 2. Hvorvidt ministeriet vil imødekomme disse, imødeses med skepsis.

Life Projektet

Life projektet er et EU-projekt, igangsat af Næstved kommune i 2015. Projektet **skal sikre Tykskaldet malermuslings overlevelse i Torpe Kanal og Susåen**. I 2016 forelå en forundersøgelse udført af NIRAS, som ved en række møder blev kommenteret af alle indbudte interessenter. Dette har bevirket at kommunen efterfølgende har indbudt tre rådgiverfirmaer til at give bud på rådgiverydelsen, og valgt rådgivningsfirmaet Rambøll der nu skal bearbejde den reviderede opgavebeskrivelse, opdelt i fire faser hen over foråret frem til 28/6

- A: Gennemregning af nuværende forhold og hydrologisk gennemregning.
- B: Tilpasning af udformningen af delprojekterne.
- C: Konsekvensvurdering af de valgte delprojekterne. .
- : D: Endelig udarbejdelse af de tekniske forundersøgelser.

Øvre Suså vandløbslaug følger projektet nøje, og påser at projektet bygger på realistiske data, herunder vandafledningskapaciteter, vandstande m.m., specielt i forhold til at gennemføre en styret vandafledning via sluserne i Magle Mølle og Holløse Mølle.

Oplandsråd for Susåen

I beretningen sidste år, skrev vi at vi ville arbejde aktivt for at danne et Oplandsråd for Susåen. Ønsket om **et råd for Susåens Opland** der behandler alle projekter der vedrører åens drift og vedligeholdelse, er yderst påtrængende i en periode hvor samfunds- og klimaændringerne øger det samlede behov for vandafledning og holistiske løsninger der integrerer såvel natur- samfunds-, og kultur/turistinteresser. Kommunale projekter, såvel opstrøms som nedstrøms bør tænkes, da de kan ændre vandafledningen, og skabe utilsigtede oversvømmelser og eller effekter, derfor er der behov for et oplandsråd med repræsentation fra alle fire kommuner, forsyninger og samtlige relevante interessanter. Dette ønske understøttes af det ministerielt nedsat råd "Henrik Høegh" udvalg, der i deres indstilling til regeringen netop anbefalet dannelse af oplandsråd for de større vandløb.

Østlige Øers Landboforeninger og vores ålaug, fremsendte i 2017 forslag til de fire kommuner om dannelse af et oplandsråd for Susåen. Som opfølgning, blev der nedsat en kommunal arbejdsgruppe, der skulle udforme et fælles oplæg til kommuners behandling. Et oplandsråd der både kan rationalisere og sikre at de mangeartede interesser sammen tænkes i holistiske løsninger, der er tilknyttet Susåens drift og vedligeholdelse.

Behov for aktuelle målinger af vandmængder, N og P.

Regeringen har vedtaget at **jordbruget produktion skal baseres på "Målrettet regulering"**, det betyder at jordbruget, for at leve op til kravene i EU-vandrammedirektiv, skal sænke belastningen af fjorde og kystfarvande med N og P for at genskabe "God Økologisk Tilstand" for flora/fauna i vandløb og søer. Dette pålægger jordbruget at reducere N- udledningen med 3.500 tons inden 2021. "Målrettet regulering" betyder også at aktuelle målresultater fra de udledninger der foregår via vore vandløb, er vigtige for at nå målet, på 3.500 tons inden 2021. For at nå målet er erhvervet givet en række virkemidler, målrettede efterafgrøder, vådområder samt minivådområder.

Hvert kystopland tildeles en "udvaskningsret", hvor oplandet til Karrebæk Fjord står til at skulle reducere N anvendelsen med 6-6,5 kg N/ha. Hvilket jordbruget i Susåens opland forventes at blive pålagt. Disse reduktioner er endnu ikke er udmeldt af ministeriet. Dette skyldes at, det af ministeriet nedsatte internationale ekspertudvalg panel, har påpeget en række punkter, hvor de nuværende modeller til beregning af fjordens N belastning bør ændres.

Til dokumentation af vandløbs og fjordes aktuelle forureningstilstand, iværksatte Staten har i 2017 opsætning af en række nye målestationer. Disse automatstationer måler næringsstoffer og vandmængder. De statslige målestationer, samt en række kommunale vandstandsloggere, samt varslet 3 nye vandstandsloggere opsat af Næstved kommune, vil tilsammen give målinger af den aktuelle situation dannet af såvel simple vandstandsmålinger samt de statslige målestationer der både aflæser m³/sek. dvs. vandafledningen, som analyseres for indhold af næringsstoffer. Systematiseres disse mange målinger i en oversigt, muliggør det at der skabes et løbende overblik over oplandets afvandingsituation. På de statslige målestationer vil der samtidigt blive målt indhold af næringsstoffer, og dermed en mulighed for at kontrollere de udledte næringsstoffer fra oplandet. Samlet giver nettet af målestationer baggrund for

”Målrettet regulering”, at styre såvel vandafledning som N udvaskning. En fremtidig overskuelig måde at skabe overblik over vandafledningen fra hele Susåen, har vi købt ved firmaet HydroInform, nette af målestationer vil give et aktuelt overblik der vil muliggøre en optimering af vandafledningen fra Susåen.

Løbende sager: opdatering af regulativ for Susåen.

For Næstveds tekniske udvalg, var årets oplæg, at der skulle påbegyndes en opdatering af vandløbsregulativer i 2018. Behovet for sådan en ajourføring af Susåens gamle regulativer er yderst påkrævet, da flere af de nugældende regulativer er i strid med vandløbsloven. Set i lyset af ”Henrik Høegh” udvalgets nylige indspil til ministeren vedrørende forslag til indhold samt vejledninger til en revideret vandløbslov. Udvalgets indstilling består i en række forslag til nye regler for udformningen af fremtidige vandløbsregulativer, herunder angivelse af klimasikring, samt angivelse af vandløbets vandaflednings kapacitet. Udarbejdelsen af nye regulativer for Susåen bør derfor afvente ministeriets beslutning om ændringer af vejledningen for fremtidens vandløbsregulativer.

For Susåen er der akut behov for eet fremtidigt regulativ for hele Susåens forløb, frem for de nuværende mange delregulativer med tillægsregulativer, Vi håber at Henrik Høegh udvalget indstilling hurtigt bliver omsat til fremtidige regler for vandløbsregulativer.

Løbende sager: Ringsted Ådal projekt.

Ringsted Ådals projektet har vi fulgt de seneste år, projektet er iværksat af Ringsted forsyning på grund af pålæg om at separere spillevand og overfladevand. Dette er af forsyningen løst ved at kombinere opbygning af regnvands forsinkelses bassiner med kreative faciliteter for byens borgere i ådalen, således at monsternedbør kan afledes til Ådalens planlagte bassiner og fritids faciliteter. Øvre Suså Vandløbslaug, har og vil forsøge at få en dialog med kommune og Ringsted forsyning om projektets konsekvenser for såvel de opstrøms arealer i og nord for Torpe mose, samt for de nedstrøms jordbrugere. Efter regulativet i 1990 blev ændret, har lodsejere oplevet massive oversvømmelser i de senere år. Årsagen er at der ikke er foretaget vedligeholdelse på strækningen mellem jernbanen og Høm Mølle. Da det nugældende regulativ for Ringsted Å er i strid med vandløbsloven, håber vi at de senere års langvarige oversvømmelser kan imødegås i fremtiden. Der er behov for en justering af gennemførelsen af Ringsted Ådals projektet. Vi håber på et positivt samarbejde med Ringsted kommune og forsyning så **at det nuværende regulativ opdateres, så at Ådals projektets tilstødende jordbrugsarealer ikke fremtidigt oversvømmes.** Ligeledes ønskes en vurdering af hvordan de nuværende oversvømmelser af de genslyngede arealer ved Vrangstrup kan imødegås eller reduceres ved evt. styring af vandafledningen fra Ringsted Å. Der er behov for genberegning af udformning og drift af forsinkelsesbassinerne og herunder hvordan vandafledningen til Susåen kan/skal styres.

Det politiske klima for vandløbenes fremtid.

Efterår og vinter 2017, har vist hele Danmark hvad vi kan vente af stigende problemer med tabsgivende oversvømmelser. Klimaændringen giver nogle kraftige udsving, monsternedbør i sommerperioden, ligesom stigende nedbør i efterår, vinter og tidligt forår, resulterer i stigende grundvand, grundvandsstigninger der visse steder er en udfordring for det nuværende drænsystems vandaflednings kapacitet. **Vi ved det, kommunalpolitikere ved det, såvel som forskere og landspolitikere, men alligevel er der ingen umiddelbar udsigt til rettidig omhu.** Godt nok har ministerens nedsatte udvalg ”Henrik Høegh udvalget”

afgivet sin rapport med råd til ministeren, og vel op mærke råd, som alle medlemmer i "Henrik Høegh udvalget" har kunnet tiltræde. Og godt nok har det internationale ekspertpanel rådgivet ministeren om, hvilke mangler de så i de Danske modeller, for at opnå den forbedring i vandmiljøets tilstand som bevirker at EU's vandrammedirektiv overholdes, men **det der mangler er en moderniseret lovgivning** der muliggør en løbende klimasikring af vore vandløb samtidig med at flora og fauna bringes op i "God miljømæssig tilstand. Med udsigt til de øgede vandmasser vil der blive behov for en række virkemidler, hvor dobbeltprofiler og omfangsvandveje, minivådområder m.fl.. Det der helt åbenlyst mangler, er penge til at gennemføre denne nødvendige tilretning til fremtiden klimarealiteter. Pensionssekskaberne betaler årligt mere end 2 mia. kr. i erstatninger på grund af oversvømmelser. Den bedste løsning vil være, at **Kommunerne pålægges ansvaret for såvel fremtidig klimasikring, som deres nuværende ansvar for at sikre vandløbenes flora og fauna.**

De nuværende muligheder for at klimasikre mod oversvømmelser består i at den/de enkelte lodsejere, der ønsker en større vandafledningskapacitet, selv ansøger kommunen om et reguleringsprojekt. **Det er urealistisk**, regeringen må pålægge kommunerne opgaven, og anvise finansiering.,

Opgaven for 2018 og de kommende år

Hovedopgaven for os som ålaug bliver i 2018, at få mere vand ud i Karrebæk Fjord. Muligheden ligger lig for, at optimere vandafledningen via sluserne i Magle Mølle og Holløse Mølle.

Vi og Nedre Suså vandløbslaug, ser frem til samarbejdet med Næstved kommunes Center for Natur og Miljø, at **øge vandafledningen. ved at justere udnyttelsen af Susåens sluser, og reducere nye oversvømmelser.**

Bestyrelsen siger

stor tak til alle medlemmer,

vi håber I vil kontakte os løbende når sager opstår,

så vi kan reagere, og i samarbejde med vandløbsmyndighederne sikre velfungerende vandløb i Susåens opland.